

POTOPA

Napsal: HENRYK SIEBKIEWICZ Velký historický román.

— Vzácní pánové, Radzivilovu pomstu na mou hlavu svalíte! poznamenal pan mečník.

— Vy musíte prehnouti. My jedeme na Podlesí, neboť tam postavily prapory proti zrádcům, a vy pojdte ihned s námi. Není jiné pomoci. Můžete se ukrýti v Bialověži, kdež bydlí dvorský lovec, příbuzný pana Skřetuského. — Tam vás nikdo nenajde.

— Ale majetek můj zde propadne.

— Pane Michale, řekl náhle Zágloba — pospěte podívat se, nemá-li ten nešťastník při sobě nějaké hetmanovy rozkazy. Vzpomeňte, co jsem u pana Rocha Kovalského našel.

— Sedněte na koně vy. Teď je ještě čas, za chvíli papíry krví prosáknou. Dal jsem ho zúmyslně za vesnici vyvésti, aby zde pannu rány z mušket nepolekaly, ženy bývají levaké a citlivé.

Zágloba vyšel a po chvíli rozlehl se dusot koně, na němž odjížděl, a pan Volodyjovskij obrátil se k panu mečníkovi:

— A co dělá vaše příbuzná, vzácný pane?

— Modlí se za vás, za tu duši, která teď jde před boží soud.

— Dejte mu Bůh věčné odpočívání! — řekl Stanislav Skřetuskij. Kdyby dobrovolně Radzivilovi nesloužil, sám první bych se za něho přimluvil, ale on, když už nechtěl při otčině státi, nemusí aspoň Radzivilovi duši zaprodávat.

— Tak jest! řekl Volodyjovskij. — Je vinen a zasluhuje to, co ho potkalo! řekl Stanislav Skřetuskij — ale raději bych byl, kdyby na jeho místě teď byl Radzivil, nebo Opaliňskij . . . oh! Opaliňskij!

— Jak dalece je vinen, o tom, pánové, nejlepší důkaz máte v tom, že panna, jejímž byl ženichem, ani slova pro něho nenalezla. Pozoroval jsem dobře, že trpí, ale mlčela. Kterak se mohla také zrádce zastati!

— A mlouvala ho kdysi upřímně, vím o tom! — řekl mečník. Dovolu, pánové, abych se šel podívat, co se s ní děje, neboť je to pro nevěstu těžká rána.

— A chystejte se, pane, na cestu! zvolal malý rytíř, neboť jen co si koně odvedou, hned pojedeme dále. Kejdany jsou nedaleko, a Radzivil se již dozajista vrátí.

— Dobře! řekl šlechtic. I vyšel z komnaty.

Po chvíli rozlehl se jeho hrozivý výkřik. Rytíři pospíšili za ním a služebnictvo, nechápajíc co se událo, přiběhlo se světlém. Uzdřeli pana mečníka zvedajícího pannu Olenku, kterouž byl našel na zemi v bezvědomí ležící.

S pomocí pana Volodyjovského položil ji na pohovku. Ležela jako neživá. Křísil ji, přiběhla i stará klíčnice s domácími léky; konečně se společněmu úsilí podařilo, že Olenka otevřela oči.

— Nejste tu nie platní, pánové, řekla stará klíčnice — jděte do vedlejší jízdny, my tu s ní již budeme si věděti rady.

Mečník vyvedl hosty. — Kéž by toho všeho nebylo, zvolal hospodář, toho v starostech. Mohli jste, pánové, toho nešťastníka vzít s sebou a někde cestou ho zahubit, ale ne u mne. Jak mám teď odjet, jak prehnout, když dívka sotva žije? Rozstátní se může.

— Už se stalo — řekl Volodyjovskij. Vsadíme pannu do vozu, neboť prehnouti musíme. Pomsta radzivilovská nikoho neušetří.

— Možná, že panna také brzo nabude síly! řekl Jan Skřetuskij.

— Pohodlný vůz je připraven a s sebou přivez — řekl Volodyjovskij. Jděte, vzácný pane mečníku, povězte panně, jak se vše má a že nelze útek odkládati, ať sebere síly. Musíme se dát na cestu, neboť do rána mohou zde být radzivilovští lidé.

— Pravda — řekl mečník — jdu!

— Odešel a po chvíli vrátil se s příbuznou svou, která netoužila si nabýti, ale byla již oděna na cestu. Na tvářích měla silné ruměnce a oči leskly se jí horečnou.

— Jedme, jedme! . . . opakovala vedlejší do jízdny.

— Volodyjovskij vyšel na chvíli ze síně, aby poslal pro vůz, na

čež se vrátil a všichni chystali se na cestu.

Prve než uplynulo čtvrt hodiny, ozval se rachot kol a dusot kopyt po kamení, jímž cesta před domem byla vydlážděna.

— Jedme! řekla Olenka.

— Ku předu! veleli důstojníci. V tom se rozléty dveře, a pau Zágloba vpadl jako bomba do komnaty.

— Zadržel jsem exekuci! vykřikl.

Olenka zbledla, byla bílá jako křída; zdálo se, že znovu omdlí, leč nikdo se na ni neohlížel, zraky všech obráceny byly na Záglobu, jenž velmi prudce oddychoval, nemožno nabratí únavou dechu.

— Zastavil jste exekuci? zeptal se Volodyjovskij udiven. A proč?

— Proč? Až si oddechnu . . . Proto, že kdyby nebylo Kmitice — kdyby nebylo tohoto vzácného šlechtice — my — všichni — jak tu — jsme — už — bychom — viseli na kejdanských stromech.

— Uf! — Dobrodínec svého jsme chtěli zabít — vzácný pánové! — Uf!

— Jak je to možno? vykřikl všichni najednou.

— Jak je to možno? Čtete tento list, a budete mít odpověď.

Tu pan Zágloba podal list panu Volodyjovskému, a tento počal čísti, ustávaje každou chvíli a pohlížeje s jednoho na druhého, neboť byl to list, ve kterém Radzivil trpce vyčetl Kmiticeovi, že na jeho naléhavé přimluvy je hned v Kejdanech neumrtvil.

— Nuže? opakoval pan Zágloba, kdykoli pan Volodyjovskij ve čtení ustal.

List končil, jak známo, rozkazem, aby Kmitice pana mečníka i Olenku do Kejdán dovedl. Pan Ondřej měl ho patrně proto u sebe, aby pro případ potřeby pannu mečníkovu ho ukázal; leč k tomu nedošlo.

Především však nebylo ani stínu pochybnosti o tom, že bez Kmiticeova zastání by byli oba Skřetuskij, Volodyjovskij i Zágloba v Kejdanech zavražděni bývali hned po onom proslulém dohodnutí s Pontusem de la Gardie.

— Vzácní pánové! řekl Zágloba, jestli ještě teď ho poručíte zastřelit, pak, jako že mi je Bůh milý, opustím vaši kompanii a nechej se k vám znáti! . . .

— Aj! zvolal Skřetuskij, bera se oběma rukama za hlavu — jaké to štěstí, že jste tam hned list přečetl . . .

— Vtipnou kašl vás od mladosti krmili, řekl Mirskij s úsměvem. — Ba! zvolal Zágloba. Každý jiný by byl s listem jel kvapně k vám a tam by ubožákovi zatím hlavu olovem prohnal. Ale jen mi papír ten přinesli, který u něho našel, a už mne to nutilo, abych si přečetl, co obsahuje, a to je tím, že mám v sobě ke všemu zvědavost vrozenou. Šli tam dva s lučernami napřed. Řku tedy: sem pojdte a rozsvěťte, ať zřím, co v listu stojí. A počal jsem čísti. Až se mi v očích ztmělo, když jsem dočetl, bylo mi, jako by mne někdo pěstí do pisek udeřil. Pro Boha, pravím, proč jste nám, pane, list ten neukázal!

A on na to: "Protože jsem nechtěl!" Taková odpověď hrdá v hodině smrti. Ale já když neporu — počnu objímat. Dobrodínce — povídám — kdyby vás nebylo — už by nás byly vrány strávily. Poručil jsem, aby ho sem přivedli, a sám pospěchal jsem sotva dechu popadaje, abych vám co nejrychleji řekl, co se přihodilo. Uf!

— Divný je to člověk. Tolik v něm dobrého a zároveň i zlého! řekl Stanislav Skřetuskij. Kdyby taková nechtěl . . .

Leč prve než domluvil, otevřely se dveře, a vojáci přivedli Kmitice.

— Jste svoboden, pane — řekl hned pan Volodyjovskij, a pokud živi budeme, žádný z nás vám neublíží. Jaký to jste zoufalec, že jste nám hned dopis ten neukázal! Nebyli bychom s vámi tak nakládali.

Tu se obrátil k vojákům: — Odstupte a sedněte na koně. Vojáci odstoupili a pan Ondřej zůstal sám uprostřed jízdny. Tvář měl klidnou, ale zachmuvenou a nikoli bez pýchly hleděl na důstojníky, před ním stojící.

— Jste svoboden! opakoval Volodyjovskij — vraťte se, kam chcete, třeba k Radzivilovi, ale je bolestno viděti šlechtice tak vzácné krve, jak zrádce proti vlastní otčině pomáhá.

— Rozmyslete si, pane, dobře, co pravíte — řekl Kmitice — neboť předem vám pravím, že nepůjdu nikam jinam, než k Radzivilovi.

— Pojdte k nám, hrom ať udeří do toho kejdanského tyрана — zvolal Zágloba. Budete nám přítelem i nejmilejším soudruhem, a matka vlast vám odpustí, čím jste se proti ní provinil.

— Za žádnou cenu! řekl Kmitice energiicky. Bůh rozsoudí, kdo lépe otčině poslouží, zdali vy, když na vlastní zodpovědnost domácí válku počínáte, nebo já, sloužící pánu, kterýž sám jediný nešťastnou Republiku zachrániti může. Jděte si svou cestou, i já půjdu svou. Není na to čas, abych vás odvrátil, k němuž by nebyla ta práce; jenom to vám z hloubi duše své pravím: vy otčinu hubíte, vy se proti její spásě stavíte. Zrádce vás nenazvu, neboť vím, že úmysly vaše jsou vzácné, ale tak to jest! Otčina tone, Radzivil ji rukou vytahuje, a vy mezi svými do ruky té bodáte, v zaslepenosti své z něho zrádce činíte, i ze všech, kdož při něm stojí.

— Pro Boha! — řekl Zágloba — kdybych neviděl, jak jste resolutně šel na smrt, myslil bych, že vám strach smysly zmátl. Komu jste přisahal: Radzivilovi nebo Janu Kazimírovi? Švédsku nebo Republice? Pozbyl jste smyslu!

— Věděl jsem, že k němuž nebudu, vrátím-li se k vám! . . . Buďte zdraví!

— Počkejte ještě — řekl Zágloba — vždyť tu jde o vážnou věc. Řekněte nám, pane, slibil vám Radzivil, že nás ušetří, když jste ho v Kejdanech za nás prosil?

— Tak jest! řekl Kmitice. Měli jste po čas války v Biržách zůstat.

— Nuže, poznejte svého Radzivila, který netoliko otčinu, netoliko krále, ale i vlastní své služebníky zrazuje. He, tu jest list svědčící veliteli biržanskému, kterýž jsem našel u důstojníka, jenž velel právodu našemu. Čtete!

To rka podal pan Zágloba hetmanův list Kmiticeovi. Pan Ondřej vzal ho, přečetl ho očima a čím déle pak četl, tím prudčeji hnala se mu krev do obličejů, tím více rudnul studem za svého vědce. — Náhle zmačkal list a hodil ho na zem.

— Buďte zdraví! zvolal. Lépe by mi bylo, kdybych ve vašich rukou byl zahynul.

A vyšel z jízdny.

— Vzácní pánové, řekl po chvíli mlčenlivě Skřetuskij — těžké je s tím člověkem pořízení. Jako Turuk věří na svého Mohameda, tak on věří ve svého Radzivila. Sám jsem myslel, rovněž jako vy, že mu z prospěchářství slouží, nebo že etížadost — ale není tomu tak. Není to člověk zlý — jenom pohlouplý.

— Jestli v toho svého Mohameda dosud věří — řekl Zágloba — pak jsem v něm dozajista tu věru podkopal. Viděl jste, jak to v něm vřelo, když list přečetl? — Bude tam s ním těžko vydržet, neboť ten šlechtic je s to samému dříbu, neřku-li Radzivilovi skočit do očí. Jako že mi je Bůh milý, kdyby mi někdo turecké stádo daroval, netěšilo by mne to tak, jako že jsem ho od smrti vysvobodil.

— To je pravda, řekl pan mečník, vám děkuje za to, že žije — to nikdo nepopře.

— Bůh buď s ním! řekl Volodyjovskij — my teď o tom se radíme, co bychom měli činiti.

— Co bychom dělali? Sednuce na koně a pojedeme . . . Koně si odpočali . . . odpověděl Zágloba.

— Tak jest, odjedeme, a to co nejrychleji. A vy, pane, pojedete s námi? zeptal se pana mečníka Mirskij.

— Nežástanu zde, nebyl bych tu v bezpečí, odjedu také. Ale jestli, pánové, ihned odjeti chcete, pravím vám upřímně, že se mi nehodí, vypraviti se s vámi. Když tam ten odjel odtud živý, nevpálení mne zde hned, ani mne nezavraždí — a já nabudu času, abych před tak dlouhou cestou to i uno ještě opatřil a zatřídil. Bůh ráč vědět, kdy se vrátím . . . Je třeba lepší věci ukrýt, inventáře poslat sousedům, věci potřebné do beden srovnat. Mám také trochu hotovosti, kterou bych také rád

vzal na vůz s sebou. Do rána budu hotov, ale tak na kvap odjeti nemohu.

— Ale my také nemůžeme čekat, neboť meč visí nad námi! odpovéděl Volodyjovskij. A kde se chcete ukrýti?

— V pustině, podle vaší rady. Divěnu tam alespoň zůstavím . . . neboť sám nejsem ještě stár, a má šavle může ještě prospěti vlasti a jeho milosti králi.

— Nuže tedy — buďte zdrav, pane. Dejte Bůh, abychom se v lepších éšech potkali . . .

— Kéž Bůh vám odplatí, pánové, že jste mi přispěli ku pomoci. V poli se dozajista sejdem.

— Dobré zdraví!

— Šťastnou cestu!

Počali se loučiti a jeden po druhém klaněli se panně Alexandře.

— Zenu mou, vzácná panno, v pustině uvidíte, obejměte za mne hochy mé a rozkvěťte je v dobrém zdraví — řekl Jan Skřetuskij.

— A éšsem vzpomeňte na vojáka, který, ač u vás neměl štěstí, přece vždycky by vám rád nebes snížil! dodal pan Volodyjovskij.

Po nich loučili se jiní. Konečně přišel i Zágloba.

— Přijmi, krásný kvítečku, také od starého požehnaní. Objeví paní Skřetuskou a mé rozpuště. Jsou to statný chlapi.

Místo odpovědi nehopila ho Olenka za ruku a přitlačila ji mlčky k ústům.

VII.

Téže noci, sotva za dvě hodiny po odjezdu oddílu pana Volodyjovského přijel do Billevíce v čele jízdny sám Radzivil. Přijížděl na pomoc Kmiticeovi, obáváje se, aby nepadl do rukou Volodyjovskému. Dověděl se, co se stalo, vzal mečníka i Olenku do Kejdán. Vracl se, aniž doprál koním oddechu.

Hetman nesmírně byl pobouřen, vyslechnuv vypravování z úst mečníka, který vše ze široka vyprávěl, ehtěje od sebe odvrátiti pozornost hrozného magnáta. Obával se také protestovati proti odjezdu do Kejdán, i byl v duchu rád, že se tím bouře skončila. Radzivil, ač pana mečníka podezřívá, že proti němu kuje pikle, měl v té chvíli skutečně příšli mnoho starostí, než aby na to mohl nyní mysliti.

Útek Volodyjovského mohl změnití věci na Podlesí. Horotkivci a Jakub Kmitice, který tam stáli v čele skonfederovaných praporů proti hetmanovi, byli dobří vojáci, ale ne dosti proslulí, proto celá konfederace jejich neměla dosti váhy. Nyní ale k nim přijdou s Volodyjovským lidé, jako: Mirskij, Stankievic a Oskierka, vesměs důstojníci výborní, poživající všeobecné vážnosti.

Byl ovšem na Podlesí i kníže Bohuslav, který se svými prapory se opíral konfederátům, očekávaje při tom stále pomoci od strýce svého — kurfirsta; ale kurfirst nepřijížděl, patrně čekal, jak se události utváří. Vojáko, jež na odpor se stavělo, vzrnalo se stále; stále mu přivrženců přibývalo.

Hetman v jednu chvíli sám ehtěl jeti na Podlesí a jedním rázem zničiti odbojníky, ale zdržovala ho myšlenka, že jen co se na Žmujdě vypraví, hned celá zem povstane a vážnost Radzivilova že se v očích Švédů zmenší, ba že na dobro se vytratí. — Rozmýšlel se pak, nemá-li Podlesí zcela pustit a mysli a vojisko knížete Bohuslava na Žmujdě stáhnouti.

Bylo toho pilně třeba, neboť z druhé strany docházely hrozivé zprávy o postupování pana vojvody viteského. Hetman zkoušel jednati s ním, získati ho pro své plány, ale Sapieha vrátil listy jeho bez odpovědi; vypravováno, že se vyprodává, že prodává kde co může, že stříbro taví na peníze, že stáda prodává za hotové peníze, náfadí i koberce ze Židám dává do zástavy, statky že pronajímá a vojisko stahuje.

(Pokračování.)

Zdravé, šťastné děti
a dorostilí lidé nalézají se v těch domácnostech, kde
DRA. PETRA
HOBOKO
Je domácí lékem. Vylučuje nečistoty ze soustavy tělesné a tvoří novou, bohatou, červenou krev a buduje pevné kosti a svaly. Připraveno z čistých zdravých dávacích kořenek a bylin zvláště se hodí cich pro děti a lidi slabé soustavy těla.
V užívání po více než sto let je éšsem zkoušeno a éšsem vyzkoušeno.
Ne jako jiné léky, nelze ho dostati v lékárnách, ale dodává se lidem přímo od jediných vyrábětelů a majitelů. Adresujte:
DR. PETER FAHRNEY & SONS CO. 50. HOYNE AVENUE. CHICAGO.

THE
MERCHANTS NATIONAL BANK
OF OMAHA, NEBR.
UNITED STATES DEPOSITORY
Capital \$600,000.00. Surplus and profits, \$800,000.00.
The Merchants National Banka otevřela spořitelni oddělení a bude platiti na uložené peníze 3 procenta úroku ročně - - - - -
Chceme s vámi obchodovat
2775
LUTHER DRAKE, President. FRANK T. HAMILTON, Vice President.
FRED P. HAMILTON, Cashier. B. H. MEILE, Ass't. Cashier. S. S. KENT, Ass't. Cashier. E. A. CASCADEN, Ass't. Cashier.

DOBŘE PIVO JEST ZNAMENITÝ LÉK
FREMONT BREWING CO.
FREMONT, NEBRASKA,
vyrábí a lahvuje Plzeňské pivo. Co se týče chuti a jakosti, jest nejlépe importovanému.
Součástky tohoto piva, nejlepší slad, dělán z nejlepšího ječmene v našem pivovaru a pravý český zatecký chmel jest používán. Obsahuje 3 procenta líhu a jest doporučován mnohými lékaři.
Cheete-li sobě pochutnati, objednejte sobě jednu bednu.

FRANK YUN
vlastní čistě a hojně zásobený
řeznický a uzenářský obchod
V ČÍSLE 2206 JIŽ. 16. OMAHA.
Bohatý výběr čerstvého masa, nejlepší jakosti a za ceny nejnižší. Všecké výrobky uzenářské též se té nejlepší jakosti. Objednávky možno učiniti telefonem: Douglas 3422.

Přestěhoval se
Dr. J.W. NOVÁK
český
zubní lékař
Přestěhoval se do
Karbach Bk.
15. a Douglas ulice
čís. pokoje 206
Rohová místnost na druhé podlaže nad Ryan Jewelry Co. Tel. v úřadovně: Douglas 5077.
Nedělní hod.: od 10. do 12. hod. dopol.

Záved pohřebnický a balsamovačský
Frank a Dorota Jandovi
pohrobniční a balsamovačský
v č. 1235 již. 13. ul. Omaha, Neb.
Tel. Douglas 2104

JOS. T. VOTAVA
PRÁVNÍK
Úřadovna: čis. pokoje 500
Box Building.
Telefon: Douglas 651.
OMAHA NEBRASKA

HULSE & RIEPEN
16. a Jones ul.
Pohrobniční a Balsamovač
Všecká naše obchoda jest prové úřady a spolehlivá. Bakuje prodává me se poměrně levně. Za uspokojení ručíme. Neopouštějte místa.—157